

מסורת הש"ס

(א) ”וַיֵּלֶךְ זְבוּד בְּזֹאֵל” (ב, ס"א פלוגי,א) [נפוצות ל.א.], (ע"י מוספות מנחות ל: ד"ה טע), (א) [נלקמ"ז,י.] (ע"י מוספות סנהדרין ת. ד"ה מסיקא), (ז) [סוכה מט: ע"ש,ח] (ח) [נמו' תלמוד אין תלמוד אלא רבנן כדגרסינן גנדרים מט. והן שמעטסקין כמורה שהיא מעשה ידי אומן. ערוך בערך חמק], (ט) [גימיות פט:].

ⓘ

הגהות הב"ח

(א) ”גמ' אמר רבא מנלן דקבעינן דרבא רמשרדינן שלחא דבי דינא דמכוי ושלחא כ"י כ"ל ויפיתו ומזמנינן ליה לדינא ממק: (ב) רש"י ד"ה יתס כל רכסו כ"י ויפית הוא ממק:

ⓘ

הגהות הגר"א

[א] ”גמ' למעני. י"ז מ"א לחמל ונשיין ר"ן ופרס"י שריב"ג:

ⓘ

מוסף רש"י

זו עשירית האִיפה. של סנן גדול (מנחות קח). חמוקי ירכיב. הנסמרים יריך, כטור המורה לנענא ולא להיות יושב וטוס בגוטה של עיר ולא לטות לתלמידיו בשוק (סוכה טס).

ⓘ

רבינו חננאל

אניו משלח בדרבנחיו. שנאמר שלמים, בזמן שהוא שלם, ולא בזמן שהוא אונן. מנודה מהו, ולא איפשיטא. מצורע מהו, ת"ש ר' שמעון אומר כתיב בבאו יקריב, וקא דייק קרא דכתיב גבין יחזקאל בענין כהן שנטמא למת [מצוח], שמענין מינה דכל מי שאינו ראווי לביאה אינו ראוי להקברה, מצורע אינו ראוי לביאה ולפיכך אינו ראוי להקברה). בזמן שראוי לבוא בקודש יקריב, בזמן שאינו ראוי לבוא אינו ראוי להקברה. אמר רבא מנא לן דמשרדינן לעירא מבי דינא ומזמנינן ליה לדינא כמסמיה גברא רבה פלוני, שנאמר ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני ה', אתה ופלוני בעל דינך, שניא אתה וזהם [ונאחרן]. ומנא לן דקבעינן להו זימנא, שנאמר מחור. ומנא לן דקבעינן זימנא כתיב וזימנא, שנאמר קראו שם פרעה מלך מצרים שאין העביר המועד, העביר ומועד שקבעו לו, ולא נענש עד אחר כן. ומנא לן דאי מתפקד בשליחא דבי דינא ואחי שליחא ומחור, לית ביה ליטנא בישא, שנאמר, העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה. ומנא לן דמשמתינן בהרמנא דגברא רבה פלוני, שנאמר אורו מרוז אפר מלאך ה'. ומנא לן דמחרמינן ליה ממי, דכתיב אורו אורו. ומנא לן דמחרמינן על כל מאן דאכיל ושתי בהדיה, וקאי בדי' אמות דילין, שנאמר אורו אורו יושביה. ומנא לן דפרטינן חטאיה, שנאמר כי לא באו לעזרת ה', פ"י לעזרת עם ה'. איכא דאמרי מרוז אדם גדול הוה. ואיכא דאמרי כוכבא הוה, והאי דכתיב יושביה, כענין עיש על בניה תנחם. ומנא לן דמנא דמתפקד אבי דינא, מתפקדינן נכסיה, שנאמר וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה. ומנא לן דנצינן לוטינן ומחנינן ומתלשינן שיער ומשבעינן, דכתיב ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים. ומנא לן דכפתינן ואסרינן ועבדינן הרדפה, שנאמר הן למות הן לשרושי הן לענש נכסין ולאסורין. מאי לשרושי הרדפה. **אמר רב יהודה** משמיה דרב מנדין לאלתר, דמתפקד, ושונין לאחר שלשים, ומחרמינן לאחר ששים. אמרו משמיה דרב חסדא בתרינן ביה שני וחמישי ושני, ואחר כך מנדין אותו. והני מילי לממונא, אבל לאפקירותא, מנדין מילי בלא התראה. הוה אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר היא השמחא, הקול [המכריז בתקיעת שופר. ושביקיה בשמחיה קא בער כן לאפטורי. אמר ליה רב אידי בר אבין הכי אמר שמואל, אמר אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר שופר נ"א: פירוש, (השמט) (השמט) הקול המכריז בתקיעת שופר. והקול המכריז בתקיעת השופר] הוא האוסר הוא [נה]מתין, כלומר אינו צריך ימים לחול עליה שמתא. אמר ליה הני מילי לממונא, אבל לאפקירותא עד דחילי עליה שמתא שלשים יום. דייקין, מדקאמר אבבי בעו רבנן לאפטורי, קסבר, תלתא דשמטה לא אתו תלתא אחרינא ושרו. מאי, ת"ר אין נדוי פחות משלשים יום, ואין גזיפה פחות משבעה. ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים. אמר רבי חסדא, נידוי שלנו כנויפה שלחן. ונויפה דידדיו שבעה, איני, והא בר קפרא, בעינדא דאמר ליה ר', בר קפרא איני מכיור מעולם, וכן דאמר ליה ר' ל"י חייא, דאח מה קורא לך בחור, יעדו דנקיט מילתא עליהו, נהגו גויפתא כנפשיהו תלתין יומין. ואסיקנא, גויפותא דנשיא תלתין יומין. סוגיא דשמעתא, כך גזר ר' שלא ישנו לתלמידים בשוק, שנאמר חמוקי ירכיב. כמו חמק עבר (שיר ה):

זו עשירים האִיפה שלו. שמציא כהן הדיוט כשמחנין אותו לעבוד תחילה כדכתיב (ויקרא ו) זה קרנן אהרן וצניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו עשירות האִיפה ואמרינן (מנחות דף נא:): וצניו לרצות עשירות האִיפה של כהן הדיוט לחינוך ולאו אקראי דלעיל קאי אלא מנות כהנים בעלמא הוא דקאמר יחזקאל. אלמא שלא היה יכול להקריב קרבנו עשירות האִיפה עד שנטהר מטומאות מת והוא הדין מלרעמו: **אמר רבא וכו' אידי דאיירי במנודה** מפרש להו: **ומזמנין ליה לדינא**. לזעל דין: **זימנא צמר זימנא**. דאי לא אתי ההוא זימנא קצענין ליה זימנא אחריתי: **קראו שס**. שמחא כלומר שמחא לפרעה שהעביר המועד כלומר שהעביר אותו מועד ששמו אחר מועד ראשון: **דאי מתפקד בשליחא דרבנן**. כלומר שמירף שליח צ"ד ושליח אמר חירפני: **העיני האנשים ההם תתקד**. אי לאו דשליח דל"ל למשה משה לא הוה ידע: **הכי סברא דגברא פלניא**. דעת פלוני שצא לגדות את פלוני דלריך לגדומו משמו של אותו חכם: **אמר מלאך ה' צרק אמר לשממו שהוא שלומו של מקום: ומחרמינן**. צלזרור: **ופרטינן טוואיה**. דלמרי ללנשי עירו משום הכי והכי משמתינן ליה: **כוכבא הוס**. מזליה דסיסרא: **דמפקרינן לנכסיה**. דמאן דלא זיית להו לרבנן: **יתסם** (ט) **הוא וכל רכושו**. דהפקד צ"ד הפקר מהכא נפקא לן בכל דוכתיט): **ואריז עמם ואקללם**. לאותם שהושיבו נשים נכריות: **דפפסינן**. ידיו ורגליו: **ואסרינן ליה**. שוקשרין אותו על העמוד להלקותו: **הרדפה**. קא מפרש רב יהודה צריה דרב שמואל לרודפו מיד דכיון דלא זיית דינא מנדין אותו: **ושונין**. ומנדין אותו פעם אחרת: **לממונא**. שחייב ממון לחצירו ולא רצה לשלם ע"פ צ"ד: **לאפקירותא**. מזהו תלמידי חכמים: **לא חל עליה שמחא ל' יום**. ואין שמחא פחותה מל' יום: **קא צעו רבנן למיעל**. שזריכין לו: **טוט אסר טוט שרי**. כלומר מצי למשירי ליה אע"פ דלא חל עליה ל' יום דלמות שופר שמוזכו יכול להמיר לו ומישרי ליה צמון ל' יום: **לא אסו אחריני ושרו ליה**. מדמהדר איהו נפשיה למשירי: **שנידה לכבודו**. ולא לשם שמים אלא שמתיר נגדו ודאי כיון דמצי אין מנודה לרב ודאי לא נידה אלא בשביל כבודו דאי צמילי דאסיכורא הוי כמי שמנודה לרב דאין חכמה ואין ענה וגו' (משלי כא) וקמתי אין מנודה לרב אצל לכולי עלמא מנודה: **כל אחד מיפר חלקו**. מדקמתי חלקו אינו מופר: **לא אסו אחריני ושרו**. מדקמתי חלקו אינו מופר לעולם אפי' שרו ליה אחריני: **נויפה**. גערה כדלקמן: **נדוי שלנו**. בני צבל: **כנויפה שלהן**. ארץ ישראל: **לריך רבי**. רבי אבהו **דר"ש הוה: מה רבי אומר דבזר זס**. אין רבי צעולם היודע דבר זה: **אל לאנשו**. לפי תומו ולאו משום ליטא ציטא: **לאיפתווי ליה**. לזקק את רבי שהיה חולה שקבל עליו יסורין: **אמר ליה זר קפרא איני מכיך**. רמז לו שאינו רוצה לראותו: **חמוקי ירכיב**. כמו חמק עבר (שיר ה):

אף

דילין, שנאמר אורו אורו יושביה. ומנא לן דפרטינן חטאיה, שנאמר כי לא באו לעזרת ה', פ"י לעזרת עם ה'. איכא דאמרי מרוז אדם גדול הוה. ואיכא דאמרי כוכבא הוה, והאי דכתיב יושביה, כענין עיש על בניה תנחם. ומנא לן דמנא דמתפקד אבי דינא, מתפקדינן נכסיה, שנאמר וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה. ומנא לן דנצינן לוטינן ומחנינן ומתלשינן שיער ומשבעינן, דכתיב ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים. ומנא לן דכפתינן ואסרינן ועבדינן הרדפה, שנאמר הן למות הן לשרושי הן לענש נכסין ולאסורין. מאי לשרושי הרדפה. **אמר רב יהודה** משמיה דרב מנדין לאלתר, דמתפקד, ושונין לאחר שלשים, ומחרמינן לאחר ששים. אמרו משמיה דרב חסדא בתרינן ביה שני וחמישי ושני, ואחר כך מנדין אותו. והני מילי לממונא, אבל לאפקירותא, מנדין מילי בלא התראה. הוה אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר היא השמחא, הקול [המכריז בתקיעת שופר. ושביקיה בשמחיה קא בער כן לאפטורי. אמר ליה רב אידי בר אבין הכי אמר שמואל, אמר אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר שופר נ"א: פירוש, (השמט) (השמט) הקול המכריז בתקיעת שופר. והקול המכריז בתקיעת השופר] הוא האוסר הוא [נה]מתין, כלומר אינו צריך ימים לחול עליה שמתא. אמר ליה הני מילי לממונא, אבל לאפקירותא עד דחילי עליה שמתא שלשים יום. דייקין, מדקאמר אבבי בעו רבנן לאפטורי, קסבר, תלתא דשמטה לא אתו תלתא אחרינא ושרו. מאי, ת"ר אין נדוי פחות משלשים יום, ואין גויפה פחות משבעה. ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים. אמר רבי חסדא, נידוי שלנו כנויפה שלחן. ונויפה דידדיו שבעה, איני, והא בר קפרא, בעינדא דאמר ליה ר', בר קפרא איני מכיור מעולם, וכן דאמר ליה ר' ל"י חייא, דאח מה קורא לך בחור, יעדו דנקיט מילתא עליהו, נהגו גויפתא כנפשיהו תלתין יומין. ואסיקנא, גויפותא דנשיא תלתין יומין. סוגיא דשמעתא, כך גזר ר' שלא ישנו לתלמידים בשוק, שנאמר חמוקי ירכיב. כמו חמק עבר (שיר ה):

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

טז.

ג ב ג מ"ב מ"ח ס"ה מהלכות סנהדרין הל' טו"ט"ע ח"מ"ט סניא יא סעיף ה:
גא ד מ"י שס הלכה ז סמג לאזין רח טו"ט"ע שס וסימן ח סעיף ה בהג"ה:
גב ה מ"י שס הלכה ח ופ"ו מהלכות ח"מ הלכה יד ופ"ד מהלכות סנהדרין הלכה ז טו"ט"ע ח"מ סימן ג וטו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ג:
גג ו מ"י פ"ו מהלכות ח"מ הלכה י טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף י"ד ס"י של סעיף ט:

גד ז מ"י פכ"ד מהל' סנהדרין הלכה ז:
גה ח מ"י שס הלכה ז טו"ט"ע ח"מ סימן ג בהג"ה:
גו ט י מ"י שס הלכה ח והלכה ט:
גז כ מ"י פ"ו מהלכות ח"מ הלכה ז טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה:
גח ל מ"י פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח [ו]א] טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה
גכ הג"ה וטו"ט"ע ח"מ סימן ק סעיף ג:

גכז ב מ"י פ"ו מהלכות ח"מ הל' י טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה:
גכז ב מ"י פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח [ו]א] טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה
גכז הג"ה וטו"ט"ע ח"מ סימן ק סעיף ג:
גכז ב מ"י פ"ו מהלכות ח"מ הל' י טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה:
גכז ב מ"י פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח [ו]א] טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה
גכז הג"ה וטו"ט"ע ח"מ סימן ק סעיף ג:

גכז ב מ"י פ"ו מהלכות ח"מ הל' י טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה:
גכז ב מ"י פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח [ו]א] טו"ט"ע י"ד סימן של סעיף ה
גכז הג"ה וטו"ט"ע ח"מ סימן ק סעיף ג:
גכז ב מ"י פ"ו מהל' ח"מ הל' י טו"ט"ע י"ד ס"י רמג סעי' ז:

ס ס מ"י פ"ו הל"ג טו"ט"ע י"ד ס"י של סעי' יג:
סא ע מ"י פ"י שס הל' י טו"ט"ע שס סעיף טו:
סב פ מ"י שס טו"ט"ע שס סעיף כ:
סג צ מ"י שס טו"ט"ע שס סעיף כא:
סד ק מ"י שס טו"ט"ע שס סעיף מה [וס'י רמג סעיף ח]:
סה ר טו"ט"ע שס סעיף כו:
סו ש מ"י פ"ז שס הל' ט טו"ט"ע שס סעיף כה:
סז ת א טו"ט"ע שס סעיף ה:

ⓘ

תורה אור השלם

- ↑ וביום באו אל הקדש אל החזקת הפנימית לשירת בקדש יקריב חטאתו נאדם ואזני אלהים:
- ↑ יחזקאל מד כז
יחזקאל משה לקרא לךוהוּ וְלִאֲבִירִים בְּנֵי אֱלִיָּאֵב וַיִּקְרְאוּ לוֹ בְּעֵלְהִי:
- ↑ במדבר טו יב
י. ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך הוי לפני ה' אתה וזהם ואחרין מקחי:
- ↑ קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד: ירמיהו מו יז
אף אל ארץ זבת חלב ודבש הביתאנתו ותתן לני נחלת שדה וְכֹרֶם העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה: במדבר טו יד
- ↑ אורו מרוז אפר מלאך ה' ארו ארור ישיבה כי לא באו לעזרת ה' ליעזרת ה' בגבורים: שופטים ח כג
מן שמים נלחמו הבוכים ממשלותם נלחמו עם סיסרא: שופטים ח כ'
וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה:
- ↑ במדבר טו יב
קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד: ירמיהו מו יז
אף אל ארץ זבת חלב ודבש הביתאנתו ותתן לני נחלת שדה וְכֹרֶם העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה: במדבר טו יד
אורו מרוז אפר מלאך ה' ארו ארור ישיבה כי לא באו לעזרת ה' ליעזרת ה' בגבורים: שופטים ח כג
מן שמים נלחמו הבוכים ממשלותם נלחמו עם סיסרא: שופטים ח כ'
וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה:
- ↑ במדבר טו יב
קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד: ירמיהו מו יז
אף אל ארץ זבת חלב ודבש הביתאנתו ותתן לני נחלת שדה וְכֹרֶם העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה: במדבר טו יד
אורו מרוז אפר מלאך ה' ארו ארור ישיבה כי לא באו לעזרת ה' ליעזרת ה' בגבורים: שופטים ח כג
מן שמים נלחמו הבוכים ממשלותם נלחמו עם סיסרא: שופטים ח כ'
וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה:
- ↑ במדבר טו יב
קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד: ירמיהו מו יז
אף אל ארץ זבת חלב ודבש הביתאנתו ותתן לני נחלת שדה וְכֹרֶם העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה: במדבר טו יד
אורו מרוז אפר מלאך ה' ארו ארור ישיבה כי לא באו לעזרת ה' ליעזרת ה' בגבורים: שופטים ח כג
מן שמים נלחמו הבוכים ממשלותם נלחמו עם סיסרא: שופטים ח כ'
וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה:
- ↑ במדבר טו יב
קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד: ירמיהו מו יז
אף אל ארץ זבת חלב ודבש הביתאנתו ותתן לני נחלת שדה וְכֹרֶם העיני האנשים ההם תתקד לא בעלה: במדבר טו יד
אורו מרוז אפר מלאך ה' ארו ארור ישיבה כי לא באו לעזרת ה' ליעזרת ה' בגבורים: שופטים ח כג
מן שמים נלחמו הבוכים ממשלותם נלחמו עם סיסרא: שופטים ח כ'
וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יכרל מקהל הגולה:
- ↑ קאריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים אם תתנו בנתיכם לבנידם ואם תשאו מבנותיהם לבניכם ולכם: נחמיה יג כה
10. וכל די לא להוא עבד דתא די אלקיה ודתא די מלכא אספרקא דיקא להוא מתעבד מנה הן למות הן לשרש הן לענש נכסין ולאסורין: עזרא ז כ'
11. ויאמר יי אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תתקד שבעת ימים תתקד למחנה ואחר תאסף: במדבר יב יד
12. מה יפיו פעמך בגעליהם בת נדיב חמוקי ירכיך כמז תללים מעשה יי אמן: שיר השירים ז ב

הוא **אמר רב יהודה** משמיה דרב מנדין לאלתר, דמתפקד, ושונין לאחר שלשים, ומחרמינן לאחר ששים. אמרו משמיה דרב חסדא בתרינן ביה שני וחמישי ושני, ואחר כך מנדין אותו. והני מילי לממונא, אבל לאפקירותא, מנדין מילי בלא התראה. הוה אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר היא השמחא, הקול [המכריז בתקיעת שופר. ושביקיה בשמחיה קא בער כן לאפטורי. אמר ליה רב אידי בר אבין הכי אמר שמואל, אמר אסר וטור שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר שופר נ"א: פירוש, (השמט) (השמט) הקול המכריז בתקיעת שופר. והקול המכריז בתקיעת השופר] הוא האוסר הוא [נה]מתין, כלומר אינו צריך ימים לחול עליה שמתא. אמר ליה הני מילי לממונא, אבל לאפקירותא עד דחילי עליה שמתא שלשים יום. דייקין, מדקאמר אבבי בעו רבנן לאפטורי, קסבר, תלתא דשמטה לא אתו תלתא אחרינא ושרו. מאי, ת"ר אין נדוי פחות משלשים יום, ואין גויפה פחות משבעה. ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים. אמר רבי חסדא, נידוי שלנו כנויפה שלחן. ונויפה דידדיו שבעה, איני, והא בר קפרא, בעינדא דאמר ליה ר', בר קפרא איני מכיור מעולם, וכן דאמר ליה ר' ל"י חייא, דאח מה קורא לך בחור, יעדו דנקיט מילתא עליהו, נהגו גויפתא כנפשיהו תלתין יומין. ואסיקנא, גויפותא דנשיא תלתין יומין. סוגיא דשמעתא, כך גזר ר' שלא ישנו לתלמידים בשוק, שנאמר חמוקי ירכיב. כמו חמק עבר (שיר ה):

דנשיא תלתין יומין. סוגיא דשמעתא, כך גזר ר' שלא ישנו לתלמידים בשוק, שנאמר חמוקי ירכיב. כמו חמק עבר (שיר ה):